
Ufullstendig som lærebok

ANMELDELSER

INGRID AMALIA HAVNES

Spesialist i psykiatri og allmenntillegmedisin, Nasjonal kompetansetjeneste
TSB
Oslo universitetssykehus

Hans-Jørgen Wallin Weihe, red.

Doping

Avhengighet, forføngelighet og ytelse. 317 s, tab, ill. Oslo: Cappelen Damm
Akademisk, 2019. Pris NOK 398

ISBN 978-82-02-58697-3

Doping er et vidt begrep som omfavner legale og illegale prestasjonsfremmende midler brukt i forskjellige livsfaser og livssituasjoner for å endre kroppens utseende, bedre fysisk, kognitiv og seksuell funksjon samt endre følelser og adferd. Substansene har stor variasjon i effekt, bivirkninger og straffebestemmelser. Det å skrive en bok for alle som skal jobbe for å forebygge eller behandle dopingproblemer, er derfor ambisiøst. Bokas 14 kapitler er

fordelt på 215 sider, og utformingen er preget av mange sider ubrutt tekst, uten farger og med få illustrasjoner. Språket er godt, men skjemmes av floskler som «sterke ideologier er atskillig farligere dop enn kjemiske midler».

Boka skal ha et folkehelseperspektiv, men historiske perspektiver inkludert krig og toppidrett fyller nær 100 sider. Johaug's dopingsak gjengis over ni sider, tilsvarende lengden på det ufullstendige kapittelet om fysiske og psykiske helseskader og vold, som burde fått mer plass. Tabloide og irrelevante eksempler benyttes for å se på sammenheng mellom anabole steroider og vold, og oppdatert forskningslitteratur på dette feltet er fraværende. Videre omtales dopingbruk i subpopulasjoner, avhengighetsproblematikk, forebyggende tiltak, utfordringer med antidopingarbeid samt lover og regelverk. Kapittelet om behandlingstiltak er kort, inneholder upresist stoff og fremstår uferdig.

Personregisteret har noen feil, og det fremstår underlig at Dorthe Skappel og Adolf Hitler er inkludert, mens en sentral folkehelseforsker som Jim McVeigh, er utelatt. Referanselisten består av nesten 1 000 referanser, der omtrent 30 % er hentet fra aviser og tv-kanaler. I tillegg er anonyme informanter og presentasjoner fra konferanser inkludert, istedenfor fagfelleverderte vitenskapelige publikasjoner. Primærkildene blir derfor litt for ofte utilgjengelige for leseren.

Boka ville vært styrket av en systematisk gjennomgang av de forskjellige gruppene legale og illegale prestasjonsfremmende midler, gjerne inndelt etter effekt og motivasjon for bruk med farmakologisk profil og mulige bivirkninger. Bruk og besittelse av anabole steroider ble forbudt i Norge i 2013, og gjennomgang av nye straffesaker med fokus på substanser, mengder og strafferammer kunne gitt helt ny kunnskap til bokas målgruppe. Selv om boka inneholder relevant tematikk og velkrevne kapitler som stimulerer til diskusjon, vurderes den ikke egnet som lærebok for helsepersonell, og heller ikke som en bok med folkehelseperspektiv. Et bedre alternativ kan være *Human Enhancement Drugs* fra 2019.

Publisert: 30. mars 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0054
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.